

מסורת הש"ס

- (א) [מקספתא ע"פ פ"ה]
- (ב) [מקספתא ע"פ פ"ה]
- (ג) [מקספתא ע"פ פ"ה]
- (ד) ע"י רש"י שמתוך שפ"ה
- (ה) ג"י הנהיג מנובחר
- (ו) כמיהה אמת ופי' המנומנת
- (ז) לנמו יו"א מקוננת, (ח) ג"ל
- (ט) יצחק, (י) [קדושין ע"ג]
- (יא) ג"ל נשק, (יב) ג"י עירון
- (יג) כרדון.

תורה אור השלם

1 ותלמנה שתייהם עד באנה בית לקח יהיה בבאנה בית לקח ותהיה כל העיר עליהן ותאמנה וזאת נצמיה: רות א'

2 ויהי לו שלשים בנים ושלשים בנות שלח החורגה ושלשים בנות הביא לבניו מן החוץ ויפטר את ישראל שעב עמים: שופטים יב ט

גליון הש"ס

נבמרא אמר ר'ש"י כ"מ ה"ל מלביה היה הגירסא אמר רב"ז: א"ל ק"מ ששעמ לנלוהיה דהא קס"ג פ"ה פ"ה רש"י וא"ל ע"פ ע"ה וכן היה רב"ז: א"ל מלבי מה כה"ה

ד' ד' ע"א מה דף טו:

הגהות הב"ח

- (א) נב"ל על פרקמטיא שהיה לה אפי' שפ"ה
- (ב) על נב"ל פרע"ה לו וטב"ל כ"ל ויפטר חלאל נמחק:

מוסף תוספות

א. דרמי לפירות בול ומעט ביוקר דקיי"ל יצא כדבעין לאמירי לקמן. יד נמה.

רבינו גרשום

מתיר מהיפרכיא להיפרכיא. למכור מפל"א כל מה שמוסר דסמכי אהרדי ובעיר עצמתי: דמיון: ביהן סבר לה כ"י יהודה בן בריא. דלמעט את התיפלה מותר: שכיח משתא טע"א וע"ג דמישחבר לא מפקע השער כלום: אין אמר אין משחברין בבדיעא פעמים. דאין משחברין בבדיעא שני ביצים: וחד אמר תגר לתגרא. שלא ימכרנה גנות אחד לחנות אחד שישחברו ב' פעמים בבדיעא: מהרעין על הפרקמטיא. כפי שרגילין להתורע על בעיית גשמים כך מתפללין ומתורעין על הפרקמטיא שלא תיזיל משום דאיכא הפסד בעלי בתים: והוא דרוב וכן י' בשיאה. שריו נקטין י' בגדי שפתן אהותן דמיט שקטו ו' דהשתא איכא הפסד גדול משי' מהרעין: אין יוצאין. (א) מפני רעב מא"י לחוצה לארץ א"כ נתיקרו החטים ששמרו אחרים בסלע דארא רעב ורוצאין: אפי' עמדה

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא צ"א.

עין משפט
נר מצוה

קבר א מיי פ"ד מה"ל מביה הלכה ח ועין נמ"מ סגמ עפ"ן עב עו"ש"ע: "מי י"ר ללא עסקי ט: קבר ב ג מיי ס"ל ד טו"ש"ע שס עסקי כג: קבר ד ה ו מיי ס"ה ג טו"ש"ע שס עסקי כג: קבר ז ח ט מיי פ"ב מה"ל מענות ה"ל די טו"ש"ע: א"כ ס"י תקעו עסקי: קבר י כ ל מ מיי פ"ה מה"ל מלכס הלכה ט סגמ לאין רב:

רבינו גרשום (המשך)

אזה בסלע. דיוקר גדול הוא לא יצא: מה עלתה לוא שאין בריה כלום: קיימא מנו בייחיה. איכא דאמרו מי שיתמנה במקומן בביתו ומשל הוא. כלומר עד שלא מתה אשתו על ביעו היה רות מווננת שקמה חתייה: ואמר המורה"ה מנו בייחיה. היינו מקוננת שמקוננת לה ויושבת במקומה: (ט) שישנה ל"ל בניו ול' בנות. שתי' לו. ושב"ם משתאות שמה"ל. ושלשן חוצה לבנותיו עשה י' משתאות וכשהכניס בניו לחופה עשה י' משתאות. הרי כאן ק"ב (ג) משתאות: אמר אבצן למה איזנתי. הא אין לו בנים שיזמני לחופתן שהוא כפרדה עקרה שאין לה בנים: מתו בחייו. של אבצן: בחייו בנה אוחתן ושתיין שתיין למה לין? ואיכפיל ואוליד ח"ד דטב דמשיחין ור"י כנגד מנהג אמר שהיה לו שמשון שהיה טוב משיחם בנים הללו לפי שהיה אומר כך אבצן אירע לו כך. ואית דמפרשי ליה כנגד אבצן משם שהיו לו ששים בנים וכלם מתו בחייו ואח"כ היה לו בן שיצא ממנו דוד מלך ישראל שהיה טוב מכולן: ויסמן לגירסא טמא טמא. אמתלא שהיתה אמו של המן שהיה טמא היתה בת עורב שהוא טמא: טהור טהור. בת כרובו כמו כרים שהן טהור היא וזתה אמו של אברהם: שידיע לחשובת המינין. שידיע ויכירו שלא נכחד דבר מהלמידי חמיו וגם מפי' הכהנים ד"ה לכל אחד נחש קלע ל"ה גורם כן ודו"ק.

חד אמר ע"ה חד תרי. וא"ת מאי איריא צ"לס אפי' שאר דברים נמי כדלמרי' (לעיל דף 5.) המשמכר אל ישמכר יותר משמות ומיך ריב"ס דמייירי אפי' טרם דהיכא דליכא טירחא יכול להשתכר יותר משמות כדלמרי' בהנפקיד (ב"מ דף 7 מ:.) איכא טירחא ודמי צרונייתא ולרשב"א נראה דהכא מייירי אפי' צדיקים שאינו לוקח מן השוק אלא מתרנגולת שצניצו דבי האי גוונא נשאר דברים שרי: אימתי בומן שאינו מוצא ליקח כו'. מימה אס אינו מוצא ליקח אפי' אלף סאה בסלע מה יעשה כיון שאינו מוצא ליקח א':

הדרן עלך המוכר את הספינה

תגר לתגרא ת"ר ומתריעין על פרקמטיא (א) ואפי' בשבת א"ר יוחנן כ"ה כגון כל"י פשתן בבבל ויין ושמן בארץ ישראל אמר רב יוסף (ב) והוא דול וקם עשרה בשיאת ת"ר (ג) אין יוצאין מארץ לחו"ל א"כ עמדו סאתים בסלע (ד) א"ר שמעון אימתי בומן שאינו מוצא ליקח (ה) אבל בומן שמוצא ליקח אפי' עמדה סאה בסלע לא יצא וכן היה ר"ש (ו) בן יוחאי אומר (ז) אלימלך מחלוך וכליון גדולי הדור היו ופרנסי הדור היו ומפני מה נענשו (ח) מפני שיצאו מארץ לחוצה לארץ (ט) שנאמר ויתיהם כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי מאי הזאת נעמי א"ר יצחק אמרו חיותם נעמי שיצאת מארץ לחו"ל מה עלתה לה וא"ר יצחק אורתו היום שבאת רות המואביה לארץ ישראל מתה אשתו של בעו והיינו דאמרי אינשי עד דלא שכיב שויכבא קיימא (י) מנו בייתיה אמר רבה בר רב (יא) הונא אמר רב אבצן זה בעו מאי קמ"ל כי איך דרבה בר רב הונא דאמר רבה בר רב הונא אמר רב מאה ועשרים משתאות עשה בעו לבניו שנאמר (יב) יהי לו שלשים בנים ושלשים בנות שלא החוצה ושלשים בנות הביא לבניו מן החוץ וישפט את ישראל שבע שנים וכלל אחת ואחת עשה שני משתאות אחד בבית אביו ואחד בבית חמיו ובכולן לא זימן את מנוה אמר כדונא עקרה כמאי פרעא לי (יג) תאנא וכולן מתו בחייו והיינו דאמרי אינשי בחייו דילדת שיתין שיתין למה לין איכפיל ח"ד דמשיחין ור"י (יד) מלך אברהם עשר שנים שנפטר נתנשא לבדו (טו) אמר רב חנן בר רבא אמר רב אלימלך ושלמון ופלוני אלמוני ואבי נעמי בולן בני נחשון בן עמינדב הן מאי קמ"ל שאפי' מי שיש לו זכות אבות אינה עומדת לו בשעה שיוצא לחוצה לארץ ואמר רב חנן בר רבא אמר רב אמה אברהם אמתלאי בת כרנבו אמה דהמן אמתלאי בת עורכתי וסימניך (טז) טמא טמא טהור אמה דדוד נצבת בת עדאל שמה אמה דשמשון צללפונית ואחתייה (יז) נשיין למאי נפקא מינה לתשובת המינים אמר רב חנן בר רבא אמר רב עשר שנים נחבש אברהם אבינו שלש בכותא ושבע (יח) בקרדו ורב דימי מנהרדעא מתין איפכא אמר רב חסדא עיברא זעירא דכותא זהו אור כשדים ואמר רב חנן בר רבא אמר רב אותו היום שנפטר אברהם אבינו מן העולם עמדו כל גדולי אומות העולם בשורה ואמרו אוי לו לעולם שאבד

זרע [את] זרעך ולערב אל תנח ירך (קהלת יא) דמהכא נמי דרש"י ליה וכדמפרש קרא טעמא כי איך יודע אי זה יכשר הזה או זה וגו' אבל אי לא אמר לן אבצן זה בועה הוה אמרי' אבצן לא נשא אשה אחרת ובעוה נמי מעולם לא היו לו אשה וזניס עד שלקח רות: מאה ועשרים משתאות. לששים זנים וזנות: לכל אחד ז' סעודות. סעודת אירוסין שהיא מלואה צפססין (דף מט.) וסעודת נשואין. כל שצעת ימי המשעה קרי סעודה אחת. יש לשנות אחרים ואין בהן ממש: כודנא עקרה. פרדה עקרה: נמאי פרעא לי. אין לו זנים שיזמנין לי לסעודתן: וכוון מסו. ולא גרס תנא ומסקנא דמלתא דרבה בר רב הונא היא והכי הוה קיס להו: בחייו דילנא שיפין. סקופן למות: למה לין. מה צ"ע צלדתן: איכפ"ל. ונסיד אשה אחרת: ואוליד חד דמשיחין ור"י. והיינו עובד שהוליד בועה מרות וילא ממנו דוד מלך ישראל. ואיכא דפתי ליה צממשון דרז"י משתיין דאבצן ולא נהירא כלל: ושלמון. אפי' בועה כדמכ"ב (רות ד) ושלמון הוליד את בועה: ופלוני אלמוני. משמע ליה שם הגואל כדמכ"ב [סג] קורה שבה פה פלוני אלמוני: בני נחשון. דמכ"ב [סג] ונחשון הוליד את שלמון ושלמון הוליד וגו': וזות אבות. אלימלך בן נחשון שהיה נשא ומסיד: אימיה דאברהם כו'. לפי שאמותן של יצחק ועקב הוכרו לריכין אנו לידע שם אס אברהם. ואגב גררא נקט אימיה דהמן לפי ששמותיהן שוין: כננבו. כרים מלאן טהורין הן ואברהם טהור. עורב טמא הוא והמן נמי טמא היה: אימיה דדוד. לפי שכל אמהות של מלכים כמזות צדיקים הולך לפרש גס אס דוד: אימיה דשמשון. משום דאירי זה קרא טובא וכמדי נמי לציו ולאלמו לא הגיד [שופטים יד] הולך לפרש שכל הדברים האלו שאלין המינים מה טעם אין אנו יודעין שמותן: ואחיה נשיין. כך שמה ואגב גררא דאימיה נסבה: לפשטא המינים. ששאלין לנו יותר צאלו מנשים אחרות כדפרישית טעמא ואנו משיצין להן שמסרו לנו הנציאים צעל פה: נחצו. שחצו נמרוד. וצאלגה ראיית דמרח אציו חצשו צציל שהיה מאבד כלמיו: כותא וקרדו מקומות הן. וכל זה להודיע חיבתו של אברהם אבינו: עיברא זעירא. כך שמו וזהו אור כשדים: שהושלך שם אברהם אבינו והרואה לריך לבדך ברוך שעשה נסים לצדיקינו צמקוס הזה כדמתן צהרואה (בבב"ב דף טז.)

מנהיגו